

Sygn. akt V KS 2/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Andrzej Siuchniński

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **R. K.**

oskarżonego z art. 157 § 2 i § 4 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej,

na posiedzeniu w dniu 14 marca 2019 r.

skargi prokuratora,

od wyroku Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 23 listopada 2018 r., sygn. akt VII Ka [...],

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Ż.

z dnia 24 maja 2018 r., sygn. akt II K [...], i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Z. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Ż. wyrokiem z dnia 24 maja 2018 r., sygn. akt II K [...], uznał R. K. za winnego tego, że w dniu 31 października 2016 r. w G., woj. [...], dokonał uszkodzenia ciała zamieszkującej wspólnie z nim żony E. K. w ten sposób, że popychając ją na szafkę i uderzając jednokrotnie pięścią spowodował u niej obrażenia w postaci powierzchownego urazu głowy, tj. obrzęku i bolesności okolicy skroniowo-potylicznej prawej, zasinienia pod lewym okiem, zasinienia nadgarstka prawego, które to obrażenia naruszyły prawidłowe funkcjonowanie narządów ciała na okres poniżej 7 dni, tj. popełnienia czynu z art. 157 § 2 i 4 k.k. i za to wymierzył mu karę 80 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 50 zł. Zasadził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w wysokości 220,79 zł oraz opłatę w kwocie 400 zł.

Apelację od tego wyroku wniósł obrońca oskarżonego zarzucając:

„1. Naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na treść wyroku, tj. art. 7 k.p.k. oraz art. 410 k.p.k. i 424 k.p.k. poprzez pominięcie, nieuwzględnienie lub odrzucenie dowodów korzystnych dla oskarżonego, m.in. wezwania w charakterze świadka małoletnich dzieci stron, dołączonych przez oskarżonego bilingów z rozmów telefonicznych oraz SMS, zeznań funkcjonariusza policji, wyjaśnień oskarżonego oraz zeznań wnioskowanych przez niego świadków, jak i zaprzestanie wyjaśnienia jakie fakty zostały uznane za udowodnione, a jakie za nieudowodnione i w oparciu o jakie ustalenia, a nadto niewyjaśnienie dlaczego dowody wnioskowane przez oskarżonego należy uznać za niewiarygodne, co skutkowało jednocześnie naruszeniem art. 4 k.p.k.;

2. Błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na jego treść, poprzez uznanie, że oskarżony dopuścił się zarzucanego czynu w sytuacji, gdy brak jest dowodów wskazujących na winę oskarżonego, a samych zeznań świadków Ł. K., D. R. jako osób stronnicych, skonfliktowanych z oskarżonym oraz pokrzywdzonej jako osoby zainteresowanej w sprawie, nie można uznać za wiarygodne zwłaszcza w sytuacji, gdy nie są one spójne, co skutkuje także błędem procesowym, tj. naruszeniem art. 7 k.p.k. i 5 § 2 k.p.k.;

3. Naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na treść wyroku, tj. art. 170 k.p.k., poprzez oddalenie wniosku dowodowego w postaci przesłuchania małoletnich dzieci powoda i uznanie, że jego przeprowadzenie

jest niedopuszczalne, pomimo że procedura karna umożliwia przesłuchanie małoletnich na rozprawie w ściśle określonych warunkach;

4. Naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na treść wyroku, tj. art. 391 § 1 k.p.k. poprzez odczytanie zeznań świadka D. R. pomimo, że przeprowadzenie przedmiotowego dowodu, w związku z licznymi sprzecznościami, bezpośrednio przed Sądem jest konieczne, nadto Sąd nie podjął próby wezwania świadka na rozprawę, przesłuchania w drodze pomocy sądowej lub podjęcia próby kontaktu, celem ustalenia kiedy przesłuchanie świadka będzie możliwe.

Podnosząc powyższe zarzuty, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego, a w przypadku jego nieuwzględnienia o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Nadto w apelacji zamieścił wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań małoletnich T. i P. K. oraz D. R..

Sąd Okręgowy w Z. wyrokiem z dnia 23 listopada 2018 r., sygn. akt VII Ka [...], uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Ż. do ponownego rozpoznania.

Skargę od wyroku Sądu odwoławczego w oparciu o przepisy art. 539a § 1 i 2 k.p.k. i art. 526 § 1 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. złożył Prokurator Rejonowy w Ż., zarzucając naruszenie prawa, tj. art. 539a § 3 k.p.k. w zw. z art. 437 § 2 k.p.k. poprzez niezasadne przyjęcie, iż w sprawie konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu, podczas gdy sprawa powinna zostać merytorycznie rozpoznana przez sąd odwoławczy, bowiem brak było przesłanek do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Autor skargi nie sformułował wniosku, należy jednak przyjąć, że uważa, iż zaskarżony wyrok powinien zostać uchylony, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu.

W pisemnej odpowiedzi na skargę obrońca oskarżonego wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga jest zasadna, bowiem prokurator trafnie wskazał, iż uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania nastąpiło z naruszeniem przepisów postępowania. Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania może być wniesiona

z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. W powołanym przepisie art. 539a § 3 k.p.k. niewątpliwie znajduje się nawiązanie do art. 437 § 2 k.p.k., który w zdaniu drugim stanowi, że uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1, art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

W realiach przedmiotowej sprawy tylko ostatnia z wymienionych przesłanek mogła uzasadniać wydanie przez Sąd odwoławczy wyroku kasatoryjnego, wobec czego już w tym miejscu należy podkreślić, że chociaż w części motywacyjnej skargi jest mowa, iż „Sąd Okręgowy wskazuje w uzasadnieniu wyroku, że w jego ocenie zachodzi potrzeba przeprowadzenia na nowo przewodu w całości”, to w rzeczywistości wspomniany organ wprost takiego poglądu nie wyraził. Stwierdził natomiast, że „dla wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy niezbędne jest ponowne przeprowadzenie postępowania dowodowego”, a w innym miejscu, że „Sąd odwoławczy dostrzegając potrzebę uzupełnienia postępowania dowodowego w tym zakresie uznał, że konieczne jest jego ponowne przeprowadzenie.” W istocie chodziło zatem Sądowi *ad quem* o przeprowadzenie dodatkowych dowodów, o czym świadczy też stwierdzenie, iż „orzeczenie wydane przez Sąd I instancji było przedwczesne, bo oparte na niepełnym materiale dowodowym”, a nie o przeprowadzenie na nowo w całości przewodu sądowego. Dodatkowo upewnia o tym fakt, iż nie zgłoszono zastrzeżeń co do przeprowadzenia jednego z kluczowych w sprawie dowodów, mianowicie do sposobu wysłuchania oskarżonego. Gdy zaś chodzi o ważnego świadka Ł.K. (syna stron), Sąd odwoławczy zalecił „rzetelne” jego przesłuchanie, co jest stwierdzeniem niejasnym w sytuacji, gdy wcześniej żadnych krytycznych uwag co do przesłuchania tego świadka nie wyraził. Zwraca również uwagę okoliczność, że chociaż uzasadnienie wyroku kasatoryjnego z zasady powinno nawiązywać do treści art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. i wykazywać, że jest ona respektowana, to motywy zaskarżonego wyroku w sposób klarowny tego nie czynią.

Precyzując w jaki sposób należy uzupełnić materiał dowodowy, Sąd odwoławczy wskazał, że powinno to nastąpić przez przesłuchanie młodszych synów stron (P. i T.), ponowne przesłuchanie funkcjonariuszy Policji i – wydaje się

– pokrzywdzonej, skoro wspomniano o potrzebie wyjaśnienia pewnych podawanych przez nią okoliczności i zawartych w jej relacjach rozbieżności. Zalecił również przeprowadzenie postulowanego przez obrońcę oskarżonego dowodu z akt sprawy rozwodowej stron, przy czym należy zgodzić się z prokuratorem, że Sąd *ad quem* powinien wskazać na konkretne dokumenty z tych akt i wytłumaczyć, dlaczego ich treść może mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia. Na marginesie można zauważyć, że w apelacji obrońca nie postawił zarzutu nawiązującego wprost do zaniechania przeprowadzenia dowodu z akt sprawy rozwodowej.

Zastrzeżenia Sądu odwoławczego wzbudziło też odczytanie na rozprawie pierwszoinstancyjnej zeznań świadka D. R., bez sprawdzenia, czy prawdziwa jest przekazana przez Ł. K. informacja, że przebywa ona za granicą, a jeżeli tak, jaki jest charakter tego pobytu. Zalecono przy tym Sądowi *meriti* „podjęcie starań by świadka przesłuchać na rozprawie celem rzetelnej weryfikacji zeznań i wyjaśnień stron (...)”. Te wszystkie czynności, chociaż obejmują znaczną część materiału dowodowego (perspektywa przesłuchania na rozprawie D. R. rysuje się jednak jako dalece niepewna), nie pozwalają uznać, że wymagany przez prawo, być może nadmiernie restryktywny, jednak obowiązujący, warunek wydania wyroku kasatoryjnego przeprowadzenia przewodu sądowego na nowo w całości, został spełniony.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku, którego skutkiem będzie konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego przez Sąd odwoławczy.